

Bruksanvisning

Dig out Egypt

Upptäck den mystiska gravkammaren

Otroligt!
Lös hieroglyfernas gåta

KOSMOS

Imprint

0726662 AN 010823-DE
Instruktioner för Pharaoh's Treasure, Art.-Nr. 658199
© 2023 Franckh-Kosmos Verlags-GmbH & Co. KG,
Pfizerstraße 5-7, 70184 Stuttgart, DE,
Telefon: +49(0) 711 2191-343
Produkten inklusive alla dess delar skyddas av
upphovsrätt. Allt användning utanför upphovs-
rättslagen utan förläggarens samtycke är otillåten
och straffbar. Detta gäller särskilt reproduktioner,
översättningar, mikrofilmer samt lagring och bear-
betning i elektroniska system, nätverk och media. Vi
garanterar inte att all information i detta arbete är
fritt från äganderätt.

Projektleddning: Elena Gross
Text: Ruth Schildhauer, Dr. Rainer Köthe, Elena Gross
Teknisk produktutveckling: Björn Stolpmann
Designkoncept och Layout förpackning: Peter
Schmidt Group, Hamburg
Designkoncept och Layout instruktioner: Atelier
Bea Klenk

Layout och sammansättning förpackning och inst-
ruktioner: Design & Feinschliff Studio, Stuttgart
Illustrationer utgrävning och hieroglyfer: Tanja
Donner
Foton förpackning och instruktioner: Matthias
Kaiser, Stuttgart (litelbild, innehållsöversikt),
Jamie Duplass & beror (alla självhäftande remsor
© fotolia), Alimecolor (sand Cover), PrasangTak-
ham (sand Cover), Vandathai (sandstorm Cover,
braunes Pulver), Isaac Zakar (hieroglyfer Vektor,
Cover), WML Image (hieroglyfvägg), Mariyana M
(sand), pernsanitfoto (palmbild), Olga Chernyak
(Sobek), George Stoyanov (färgglada hieroglyfer),
Fer Gregory (kanoper), Klyaksun (mumie), Zbigniew
Guzowski (tempel), Phodo Design (Ametist), Mili
lucky (Aventurin), Franzisca Guedel (Sarkofag), 360b
(byst av Kleopatral), Cranach (pergament), Tamer
Adel Soliman (mynt), AFZAL KHAN MAHEEN (öken),
Anton Ivanov (Nilen), Evrenkalinbacak (kartuscher)
(alla tidigare ©shutterstock.com)

Utgivaren har gjort allt i sin makt för att hitta upp-
hovsrättsinnehavare till bilderna som använts. Om
någon anser sig äga rätten till någon av bilderna som
använts så ber vi att få bevis för äganderätt skickat
till utgivaren så att utgivaren kan betala en avgift
enligt branschens standard.

Med förbehåll för tekniska ändringar.
Tryckt i Tyskland / Imprimé en Allemagne

Innehåll

- 1 Utgrävningsblock med skatter:
 - A Sarkofag
 - B 4 Gravurnor
 - C Ametist
 - D Aventurin
- 2 Hammare
- 3 Mejsel
- 4 Svamp

Tack till Münchens museum för egyptisk konst
(SMAEK) för allt stöd.

Om du har frågor kan du kontakta:
Hotline: +49 (0)711 / 2191-343
kosmos.de/servicecenter

Uppmärkning av
förpackningsmaterial:
www.kosmos.de/disposal

Kära föräldrar!

Hjälp ert barn gräva fram faraos skatter. Läs instruktionerna tillsammans innan ni påbörjar utgrävningen och följ dem noggrant. Tänk på att hålla delarna utom räckhåll för små barn, särskilt gipsdelarna som blir över efter att utgrävningen är klar. Det går att slänga gipsen i hushållssoporna.

— SÄKERHETSINSTRUKTIONER

ADVAREL! Inte lämpligt för barn under 7 år. Använd bara under vuxens tillsyn. Läs instruktionerna före användning. Följ alla instruktioner och ha dem i närheten som referensmaterial. Vissa delar har vassa kanter eller hörn som kan orsaka skador.

ADVAREL! Inte lämpligt för barn under 3 år. Kvävningsrisk – små delar riskerar att sväljas. Följ instruktionerna under utgrävningen. Håll djur och småbarn borta från utgrävningsområdet. Åt eller drick inte i närheten av utgrävningsområdet. Arbeta sakta men säkert med gipsblocket. Arbeta inte med gipsblocket när det är torrt för att undvika att skapa damm och stickor. Håll gipsen borta från mun och ögon. Se till att rengöra alla verktyg och arbetsområdet när ni är klara. Tvätta händerna efteråt!

Behåll lådan och instruktionerna, för de innehåller viktig information.

— HIEROGLYFERNAS GÅTA

1. Det står något skrivet på den egyptiska väggen! Men det är skrivet på hieroglyfer, de gamla egyptiernas piktografiska skriftspråk. Kan du lista ut hur man översätter det här ordet?

Leta upp hieroglyferna på ditt gipsblock och titta noga. Jämför symbolerna med alfabetet på nästa sida i instruktionerna. Vilka former känner du igen?

NYCKELORD

ATT LÄSA HIEROGLYFER

Hieroglyfer kan läsas från vänster till höger, från höger till vänster eller uppifrån och ner (som i det här exemplet). **Djuren** visar vilket håll du ska läsa åt. Om de exempelvis tittar åt vänster borde du börja läsa från vänster.

2. Som du ser i alfabetet representerar varje symbol en bokstav. Ibland representerar olika symboler samma bokstav. **Översätt** hieroglyferna och skriv bokstäverna i den tomma kartuschen.

Är du klar? Om du läser hieroglyferna rätt bildar de namnet på den **farao** vars grav du ska gräva ut senare.

Lösningen på gåtan finns på sista sidan av instruktionerna.

A		M	
A		N	
B		O	
CH		P	
CH		Q	
D		R	
F		S	
G		S	
H		SCH	
I		T	
K		W	
L		SON	

NYCKELORD

KARTUSCH

Den här ovala ramen kallas för **kartusch**. I kartuscher skrevs ofta namnen på det gamla Egyptens härskare – faraonerna.

FAKTA

Nilen är en stor flod som rinner genom mitten av Egypten och mynnar ut i Medelhavet. Det regnar inte så mycket i Egypten, så Nilen är landets viktigaste **källa till vatten**. Det är inte konstigt att de gamla egypterna bosatte sig på dess stränder. Nilen gav dem inte bara mineralrikt slam att använda till odling, utan den var även en viktig transportväg.

Grrr!
— Floden är min!

Krokodilguden

— FIGUREN MED KROKODILHUVUD ÄR DEN EGYPTISKA GUDEN SOBEK – VATTNET, FLODBANKENS OCH TRÄSKENS GUD.

SCENEN PÅ DITT GIPSBLOCK AVBILDAR EN EGYPTISK FARAO SOM OFFRAR TILL GUDEN SOBEK OCH GUDINNAN HATHOR.

Att skriva i bilder

— Hieroglyferna är ett av **VÄRLDENS ÄLDSTA SKRIFTSYSTEM**.

De gamla egypterna använde små bilder för att avbilda föremål, bokstäver, ljud och till och med riktningar.

Över tid växte alfabetet, tills det innehöll drygt 7 000 TECKEN!

Med ett så komplicerat alfabet är det förstärkt att det tog forskare hundratals år att tolka alla hieroglyfer.

1. Till att börja med måste ni förbereda ett lämpligt arbetsområde. Det bör vara en plats där det inte spelar någon roll om gipsbitar och vattendroppar hamnar på arbetsområdet eller i närheten.

1

En platt bordsyta bör kunna erbjuda tillräckligt med plats. Skydda ytan genom att täcka den med gamla tidningar eller en kökshandduk. Placera utgrävningsblocket, svampen, verktygen och en liten plastskål med vatten på bordet. Ni behöver även en liten linjal.

2. När ni börjar med utgrävningen ska ni tänka som arkeologer. Avgränsa utgrävningsplatsen i ett **rutnät**: Lägga den torra svampen på utgrävningsblocket och använd mejseln och linjalen för att rista ett **rutnmönster** på ytan. De individuella rutorna bör vara ungefär lika stora som svampen.

2

3. Nu kan ni börja gräva ut valfri **ruta** på rutnätet. Fyll svampen med vatten, lägg den på en ruta och krama ur den försiktigt.

3

4. Vattnet mjukar upp gipset på den här rutan och nu kan ni använda mejseln för att skrapa bort ytan. Om ni stöter på några hårdare delar kan ni använda hammaren och mejseln för att fortsätta.

4

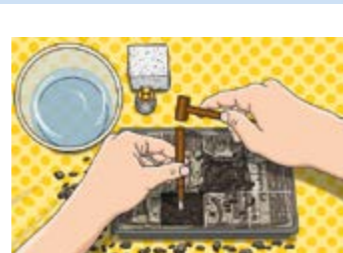
När ni kommit fram till sanden innebär det att ni är nära att upptäcka ett arkeologiskt fynd! Avlägsna området runt omkring **försiktigt** så att det blir enklare att gräva upp fyndet i nästa steg.

5. Använd hammarens spetsiga sida för att gräva ut fyndet. Kanske behövs mer vatten för att mjuka upp gipsen. Ju våtare den är, desto lättare är det att lyckas med utgrävningen.

5

6. Upprepa de här stegen för varje ruta på rutnätet tills ni äntligen hittat alla gömda föremål.

6

7. När ni grävt fram alla arkeologiska **föremål** måste ni rengöra dem för att få bort det sista av gipset. Håll dem under rinnande vatten i diskhon ett i taget samtidigt som ni gnuggar rent med svampen. Det är bäst att plugga igen i diskhon så att ni inte riskerar att förlora några delar. Till sist är det bara att torka av era skatter med hushållspapper.

7

Viktigt! När ni är klara med utgrävningen och rengöringen av era arkeologiska fynd måste ni noggrant tvätta händerna och städa upp arbetsområdet. Ni kan slänga tidningarna och den överblivna gipsen i hushållssoporna.

FAKTA

Hej!

— Jag är en kanop!

KANOPER FÖR INÄLVOR

— När en farao dog togs vissa av dennes inälvor ut och placerades i kanoper i gravkammaren innan begravningen. Kanoper är behållare med olika huvud.

Människohuvudet representerar guden Imset och innehåller faraons lever.

Apan är en babian som representerar guden Hapy och innehåller faraons lungor.

Fågeln är en falk som representerar guden Duamutef och innehåller faraons mage.

Hunden är en schakal, en egyptisk vildhund. Den representerar guden Qebhehemuf och innehåller faraons tarmar.

MUMIFIERING – FÖRBEREDELSE FÖR LIVET EFTER DETTA

— Mumifiering är **bevarandet** av döda kroppar. De gamla egyptierna tog ut organen och balsamerade dem. Tack vare den här metoden har vi fortfarande välbevarade mumier idag. Egyptierna trodde att de skulle leva vidare i livet efter detta, så de skulle behöva sina kroppar och andra tillhörigheter som placerades i deras gravkammare. Däribland fanns kläder, mat och smycken, samt mumifierade husdjur.

SARKOFAG – EN VACKER KISTA

— En sarkofag är en stor **stenkista** som man begravnade faraoner och andra högt uppsatta personer i. De gamla egyptierna brukade begrava sina faraoner i **pyramider**, men de plundrades så ofta att man började gömma sarkofagerna och dyrbara begravningsföremål i väl dolda gravkammare istället. En berömd viloplats för ett antal faraoner är **Konungarnas dal**, som ligger mitt emot den före detta huvudstaden Thebe.

Ametist och aventurin

— De två stenarna du grävde ut är en lila **ametist** och en grön **aventurin**. Ametister användes ofta i gamla egyptiska smycken – oftast halsband, amuletter, örhängen och armband. Aventurin är en glimrande kvarts. Om du tittar närmare på stenen ser du att det finns små glittrande mineraldelar i den.

Lösningen på hieroglyfernas gåta

— Tolkade du alla hieroglyfer? Vem tillhör faraons grav?

L	←.....→	Q
I	←.....→	O
P	←.....→	A
D	←.....→	R
A	←.....→	T
	→	Son

Lösningen är: QLIOPADRAT Son

Kan du lista ut vem det är? Det är inte alla hieroglyfer som har en motsvarande bokstav i vårt alfabet, så sättet det är skrivet på kan verka lite konstigt. Vi skulle skriva "**Kleopatra**".

Varför står det "son", då? Kleopatra var väl inte en man? Här är tecknet för "T" viktigt – det visar att det var ett **kvinnonamn**. I kombination med ägget betyder det "kvinna".

Vissa hieroglyfer översätts inte, utan har bara en viss betydelse. I det här fallet visar de att Kleopatra var en kvinna.

Den mäktigaste av alla KVINNOR

Kleopatra VII ansågs vara en härförande vacker kvinna. Hon härskade över Egypten 51–30 f.Kr. Hon växte upp i Egypten, men hennes förfäder var greker. Det var sällsynt med **kvinnliga faraoner**, men det gamla Egypten var före andra kulturer som grekerna och romarna, på så sätt att kvinnorna kunde ha höga ämbeten eller till och med vara härskare. Intressant nog har man fortfarande inte hittat **Kleopatras grav**...